

ЗОВНІШНЯ ТА БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА США І ФРАНЦІЇ: ТРАНСАТЛАНТИЧНИЙ ВИМІР

***Анотація.** У статті проаналізовано сучасний стан і тенденції зовнішньої і безпекової політики США і Франції на різних рівнях міжнародної взаємодії за президентства Б.Обами і Ф.Олланда, розглянуто стратегії трансатлантичного співробітництва провідних міжнародних акторів світу в умовах глобальних викликів і загроз.*

***Ключові слова:** трансатлантичне співробітництво, зовнішня політика, безпекова стратегія, США, Франція, Б.Обама, Ф.Олланд, тероризм.*

***Abstracts.** There were the current status and trends of the US and France foreign and security policy at various levels of international cooperation during the presidency Barack Obama and François Hollande analyzed, strategy of their transatlantic cooperation in the context of global challenges and threats considered in the article .*

***Keywords:** transatlantic cooperation, foreign policy, security strategy, the USA, France, Barack Obama, François Hollande.*

***Аннотация.** В статье проанализированы современное состояние и тенденции внешней политики безопасности США и Франции на разных уровнях международного взаимодействия за президентства Б. Обамы и Ф. Олланда, рассмотрены стратегии трансатлантического сотрудничества ведущих международных акторов в условиях глобальных вызовов и угроз.*

---

* кандидат політичних наук, старший науковий співробітник ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»

Реалії сучасного світу зумовлюють трансформацію стратегій зовнішньої і безпекової політики таких міжнародних акторів, як Сполучені Штати Америки і Французька Республіка, які мають спільні або дотичні позиції щодо трансатлантичного співробітництва, координації зусиль у боротьбі з тероризмом і глобальними викликами сучасного світу. Як показують численні політологічні дослідження, у сфері зовнішньої політики США втілюють стратегію глобального домінування, яка охоплює проблеми співпраці з союзними державами, підтримання міжнародного миру і стабільності в світі, поширення демократичних принципів у країнах, що розвиваються, збереження світового порядку в умовах формування системи міжнародних відносин XXI ст.. Проблема забезпечення лідерства, зокрема в Європі, належать і до напрямів зовнішньої політики Французької Республіки, яка прагне забезпечити разом з ФРН власну вагомую роль у форматі євроінтеграції, висуваючи ініціативи щодо зміни політики розширення ЄС на найближчу перспективу і створення європейських сил безпеки і оборони поза НАТО [1].

Ретроспективний аналіз міжнародних відносин цих провідних акторів світу засвідчує, що і президент США Б.Обама і президенти Франції як попередній Н.Саркозі, так і нинішній Ф.Олланд намагаються додати двосторонній взаємодії нового імпульсу, хоча багато в чому зовнішньополітичні погляди президентів щодо вирішення актуальних міжнародних проблем мають певні відмінності. Як наголошував у своїх наукових розвідках відомий український американіст Є.Камінський, экс-президент Н.Саркозі після того, як Франція і Данія проголосували проти європейської конституції на національних референдумах, мав намір провести через парламент «конституційний договір» як скорочену версію європейської конституції, крім того, він дотримувався достатньо жорсткої позиції щодо приєднання Туреччини до ЄС, підняв питання про дотримання прав людини в Чечні. А його прагнення зміцнити зв'язки зі США увійшли у суперечності з традиційно сталими зв'язками Франції і Росії, які координували свої позиції з багатьох міжнародних проблем як постійні члени в Раді безпеки ООН. Н.Саркозі не приховував своєї прихильності до

США ні за президентства Дж. Буша - молодшого, ні за президентства Б.Обами. Ще в своїй промові у Вашингтоні 12 вересня 2006 року Н.Саркозі майже відмовився від позиції Франції щодо війни в Іраку, заявивши: «Ми більше не повинні перетворювати розбіжності в кризу», - і підкреслив, що Франція має не так активно критикувати США за вторгнення до Іраку, чим викликав невдоволення попереднього президента Франції Ж.Ширака, який охарактеризував його поведінку як некоректну. Водночас Н.Саркозі підкреслював, що США можуть розраховувати на Францію і її дружбу, але це не означає, що у друзів не може бути розбіжностей з окремих міжнародних питань [2].

Саме Н.Саркозі, якого називали жорстким проамериканістом, мав намір активно проводити політику зближення Франції з Америкою. Під час офіційного візиту до Вашингтона французький президент показово заявив: «Я прибув до Вашингтона з простою і ясною метою. Я хочу знов завоювати серце Америки. Причому завоювати серце Америки на тривалий термін. Ми, Франція і Сполучені Штати, - друзі, ми - союзники. Так було завжди, і так буде навіки». «Позиція попереднього французького лідера Ж.Ширака, який не тільки виступав проти війни в Іраку, але і в принципі мав інше бачення міжнародних відносин, ніж Дж. Буш-молодший, багато в чому в минулому ускладнила діалог між Вашингтоном і Парижем. Зараз ці розбіжності позаду», - зазначив Н.Саркозі[3]. Відомо, що французький экс-президент захоплювався американською моделлю державного устрою, використовував жорстку риторику відносно Ірану і демонстрував бажання допомогти Америці в Іраку. Проте поза такою риторикою побачити реальне бажання зміцнити відносини Франції з Америкою вбачалося проблемним. Завданням Н.Саркозі, як зауважують фахівці, було відновлення трансатлантичної єдності, припинення використання антиамериканізму як незримої опори зовнішньої політики Франції, проте зі збереженням при цьому самостійності Парижа щодо міжнародних рішень [4].

Натомість позиція нинішнього президента Франції Ф.Олланда свідчить, що американсько-французькі відносини стали більш глибокими, ніж у попередні п'ять, десять або двадцять років, а зовнішня політика Республіки знаходиться в повній гармонії з позицією США, зокрема щодо Сирії та Ірану. На спільній прес-конференції 24 листопада 2015 року президенти США і Франції підтвердили схожість позицій з багатьох актуальних міжнародних проблем. «Іншими словами, зазначає експерт М.Платеро, між США і Францією під час першого за останні двадцять років візиту французького лідера в Америку і першого за два роки візиту іноземного лідера виникла справжня дружба» [5]. Але розбіжності залишаються, найсерйозніші з яких стосуються місії ста очільників французьких компаній в Іран в той час, як санкції ще є чинними. «Поки не прийнятий жоден договір, ми будемо застосовувати всі введені санкції», - сказав американський президент, пояснивши, що американські компанії були попереджені про те, що не варто випереджати час, бо «вони будуть покарані у разі порушень. І Іран повинен знати, якщо він не буде просуватися вперед, санкції будуть лише посилені». Іран, Сирія та інші теми зовнішньої політики, як, наприклад, російський обструкціонізм на Близькому Сході, обговорювалися як в ході двосторонньої зустрічі, так і на прес-конференції політичних лідерів США і Франції.

Водночас Ф.Олланд підтвердив, що Франція зберігає жорстку лінію з певних міжнародних питань, а іноді ця лінія є більш жорсткою, ніж у США. Якщо Б.Обама різко критикував Росію за те, що вона не допомагає ухваленню резолюції Ради безпеки ООН, яка б дозволила більш активно надавати гуманітарну допомогу країнам з локальними конфліктами, то президент Франції підкреслив, що конференція з Сирії має сконцентруватися на необхідності процесу, який приведе до завершення зміни політичного режиму в країні. Відповідаючи на питання, чи не настав момент для встановлення привілейованих відносин між США і Францією, американський президент сказав: «Я не можу зробити вибір між нашими європейськими партнерами», на що Ф.Олланд відповів, що «мова не йде про суперництво на особистому рівні,

або про поліпшення технологічних обмінів, або стимулювання дружби на громадському рівні, а про те, що Франція і США можуть підтримувати цінності свободи, толерантності і рівності щодо всіх країн і спільнот. «Ми передусім високо оцінюємо внесок США в ім'я миру. Це дуже важливо, коли одна з найпотужніших країн у світі робить усе можливе, аби ми могли з надією дивитися в майбутнє, - зазначив Ф.Олланд» [6].

Б.Обама у свою чергу підкреслив, що вважає США найпотужнішою державою в світі (Сполучені Штати витрачають на свої збройні сили більше, ніж наступні за ними вісім держав разом узяті), тому жодна країна не наважиться на конфронтацію з Америкою або з її союзниками, хоча глобальне лідерство держави в XXI столітті не означає ігнорування іншого світу». На думку Б.Обами, «лідерство означає раціональне застосування військової сили і ведення світової спільноти за собою у правильному напрямку», а не перетворення США у «світового жандарма» [7;8].

У безпековій сфері інтереси обох держав стосуються підвищення обороноздатності Європи, модернізації трансатлантичного співробітництва передусім в рамках НАТО, протидії новим збройним конфліктам в Європі та Азії. Як заявив глава Пентагону Е.Картер, «... в геополітичному плані США повинні визнати, що, з одного боку, ситуація суперництва має місце з Росією в Європі, а з другого - з Китаєм в Азії», і підкреслив, що США продовжують докладати зусиль для підвищення колективної безпеки Європи у трансатлантичному форматі, насамперед, «в умовах агресивних дій Росії щодо України» [9]. Безпекові інтереси Франції наразі спрямовані на зміцнення співробітництва країн ЄС у форматі спільної політики безпеки і оборони, модернізацію Альянсу і поглиблення координації дій з союзними державами, зокрема з Америкою, щодо попередження терористичних акцій і протидії деструктивній пропаганді та кіберзагрозам в Європі. Зазначимо, що під час візиту Генерального секретаря НАТО в Париж, де обговорювалися питання адаптації організації до серйозних викликів, які постають перед Альянсом, Й.Столтенберг зазначив, що Франція є «потужним членом Альянсу і серцем

потужного НАТО», підкреслив важливість зміцнення колективного партнерства, оборонної промисловості Європи, співробітництва НАТО з Європейським Союзом, наголосив, що боротьба Франції проти ІДІЛ є внеском у безпеку союзників по трансатлантичному блоку. Також Й.Столтенберг високо відзначив спільні позиції президента Ф.Олланда і канцлера ФРН А.Меркель щодо політичного вирішення кризи в Україні, викликаній агресивними діями Росії. Проте першочерговим завданням і США, і Франції було визнано протидію тероризму як безпосередньо у Франції, так і загалом в Європі, і ширше в усьому світі [10].

Необхідно зазначити, що терористичні акти в Парижі, які призвели до людських жертв і дестабілізації миру на європейському континенті, водночас викликали хвилю солідарності політичних лідерів, американської і європейської спільноти з французькою громадськістю, знайшли відображення у зустрічах і заявах президентів США та Франції щодо боротьби з тероризмом. Зокрема, на спільній прес-конференції 24 листопада 2015 року президент США Б.Обама від імені американського народу висловив найглибші співчуття президенту Ф.Олланду, всій Франції у зв'язку з трагічними подіями в Парижі і запевнив, що «Сполучені Штати і Франція єдині у прагненні захистити народи своїх країн і звершити правосуддя щодо терористів і замовників терористичних нападів» [11]. «Це є важливим моментом для наших народів, оскільки терористичне угруповання ІДІЛ з його вбивчою ідеологією представляє серйозну загрозу для всього світу і має бути знищеним». Б.Обама заявив, що «американці люблять і поважають Францію, тому що сповідують ті ж ідеали, що всі люди заслуговують на життя, свободу і прагнення до щастя». «Франція є нашим найстарішим союзником. Саме вона допомогла США у боротьбі за незалежність Америки, США допомогли звільнити Францію від фашизму, і тепер ми зобов'язані підтримувати свободу один одного». Президент Америки підкреслив, що «...після терактів американці згадали свої візити до Парижа. Вони частина нашої пам'яті, вплетені в тканину нашого життя і нашої культури. Тому, коли трапилася трагедія, так багато американців об'єдналися,

щоб співати Марсельєзу, бо ніколи не забували, як французький народ стояв з нами після 9/11». Президент США Б.Обама наголосив, що терористи зосредили свою агресію проти самого вільного духу Франції і, відповідно, проти всіх ліберальних демократій. «Це був напад на втілення ідеї, за якою люди різних рас, релігій і традицій можуть жити разом у мирі. Ось чому Сполучені Штати, Франція і союзницька коаліція 65 країн світу об'єднані однією метою знищити терористів ІДІЛ і перемогти їх жахливу ідеологію» [11;12].

Що стосується більш широкої кризи в Сирії, то президенти США і Франції погодилися, що вирішити проблеми демократизації Сирії і припинити агресію терористичного угруповання ІДІЛ потрібно як через переговорний процес, так і через зміцнення внутрішньої безпеки європейських країн. Обидва політичні лідери зазначили, що терористичне угруповання ІДІЛ організовує себе на території країн, які мають істотні енергетичні ресурси, а також контролює контрабанду нафти, наркотиків, торгівлю людьми. Терористи здійснили різні акції у багатьох країнах, серед яких Данія, Туніс, Ліван, Кувейт, Туреччина, Єгипет, а також Росія, враховуючи інцидент з російським літаком. Тому і Б.Обама, і Ф.Олланд заявили про рішучість країн у боротьбі з тероризмом у всьому світі і в будь-якій країні, для чого потрібні спільна мета і спільні зусилля.

Впливові консервативні коментатори побачили певні розбіжності у позиціях президентів США і Франції щодо подій в Парижі і відзначили як більш динамічну і рішучу риторику Ф.Олланда, так і менш активну помірну риторику Б.Обами. Так, Ч.Краутхаммер у публікації в *The Washington Post* підкреслив, що Б.Обама відреагував на терористичні атаки в Парижі закликом до внутрішніх змін у Конституції П'ятої Республіки, щоб «Франція стала менш гостинною до джихадистів», оскільки, на його погляд, обидві країни знаходяться у стані війни проти тероризму і джихаду, які загрожують міжнародному миру і стабільності[13]. Водночас американський президент, враховуючи досвід реагування президентської адміністрації на терористичні

напади у США 2001 року, застеріг від надмірного оцінювання характеру таких загроз як інформаційно рейтингових для терористичних угруповань. Розбіжні позиції США і Франції, на думку експертів, відображають різне ставлення громадськості до політичних лідерів, оскільки 66 відсотків американців вважають, що Б.Обама і його адміністрація не мають чіткої стратегії боротьби з ІДІЛ, в той час як репутація Ф.Олланда, принаймні, у сфері зовнішньої і безпекової політики, набула певного зростання, і він може розраховувати на значну внутрішню підтримку для військових антитерористичних місій. Події в Парижі також відкрили можливість для Франції використати свою унікальну роль у формуванні і посиленні коаліції проти ІДІЛ шляхом міжнародної дипломатії під час зустрічей з лідерами ФРН, Великої Британії, Росії. Проте однією з очевидних перешкод для формування більш широкої коаліції, зазначають експерти, є те, що ключові актори, в тому числі США, Росія, Саудівська Аравія, Іран та країни Перської затоки, мають різні пріоритети в сирійському конфлікті, хоча, як стверджують фахівці, гнучка французька дипломатія може зробити Ф.Олланда неформальним лідером антитерористичної коаліції. До того ж президент Франції, виступаючи в Парижі на конференції ООН зі зміни клімату стверджував, що не може відділяти війну проти терору від війни з глобальним потеплінням, оскільки вважає ці два виклики масштабними для всього світу, на які потрібно дати відповідь, щоб залишити наступним поколінням «світ, вільний від тероризму, і планету, захищену від катастроф» [11;12].

Слід зазначити, що попередній французький президент Н.Саркозі також мав намір боротися з екологічними проблемами, проте масштаб планованих заходів в Європі істотно відрізнявся і від сьогочасних програм Ф.Олланда і дій Б.Обами. У минулому экс-президент Франції Н.Саркозі за підсумками саміту ЄС заявляв, що лідери ЄС «повністю підтвердили свої зобов'язання за планом захисту клімату, а криза - не привід відмовлятися від боротьби за збереження навколишнього середовища». План ЄС за президенства Н.Саркозі включав зобов'язання до 2020 року скоротити викиди парникових газів на 20 відсотків

від рівня 1999 року, довести частку поновлюваних джерел енергії до 20 відсотків в енергоспоживанні ЄС і підвищити енергоефективність європейської економіки на 20 відсотків. Екс-президент заявляв, що лідери ЄС домовилися про надання «певних пільг» для держав Східної Європи. В зв'язку з цим Польща, Угорщина й інші країни Східної Європи, які погодилися зі всіма зобов'язаннями на 2020 рік, тимчасово отримали безкоштовні квоти на викиди вуглекислого газу. «Жоден континент на планеті не має таких амбітних планів захисту клімату. Тепер, коли ми це зробили, ми маємо підстави закликати президента США діяти за нашим прикладом», - наголошував Н.Саркозі. Проте адміністрація Дж.Буша-молодшого, що діяла в 2008 році, не підтримала ініціативу Європи щодо вирішення проблеми кліматичних змін, побоюючись що встановлення жорстких норм для США виявиться важким тягарем для американської економіки [2].

Що ж стосується позиції Б.Обами, то нинішній американський президент приділяє значну увагу розвитку поновлюваних джерел енергії, модернізації мереж електроенергії, впровадженню енергозберігаючих технологій, довгостроковим інвестиціям в розвиток «зелених технологій» і альтернативної енергетики. На розвиток поновлюваних джерел під час першої каденції президенства Б.Обами планувалося виділити \$150 млрд., були проведені аукціони серед компаній з купівлі лімітів на викиди шкідливих газів, а кошти від аукціонів були спрямовані на фінансування розробок альтернативної енергетики [14]. У 2015 році, звертаючись до 150 світових лідерів у перший день конференції ООН зі зміни клімату, Б.Обама підтримав погляди Ф.Олланда щодо визначення найбільших загроз для людства - тероризму і глобального потепління, заявивши: «Ми єдині на знак солідарності не тільки щодо засудження терористів, але й щодо побудови майбутнього, якого ми хочемо для наших дітей», оскільки зростаюча загроза зміни клімату може визначити контури цього століття більш різко, ніж будь-яка інша. Я приїхав сюди особисто як керівник найбільшої в світі економіки, щоб сказати, що Сполучені Штати Америки не тільки визнають свою роль у створенні цієї проблеми, а й

приймають на себе відповідальність за поліпшення кліматичної ситуації в світі». Зокрема Б.Обама зазначив, що США за останні сім років зробили значні інвестиції в екологічно чисту енергетику і досягли значного скорочення викидів вуглецю, тим самим довівши, що потужне економічне зростання і безпека навколишнього середовища можуть взаємодіяти одне з одним. «Нехай це буде загальна мета представників всіх держав, про яку ми домовимося тут у Парижі: створити світ, який гідний наших дітей, світ, який визначається не в результаті конфлікту, а співробітництва, не людськими стражданнями, а людським прогресом. Світ більш безпечний, більш процвітаючий і більш вільний, ніж той, який ми успадкували [15].

Європейський напрям зовнішньої і безпекової політики США традиційно розглядався аналітиками у контексті бачення відповідного рівня довіри Європи до глобальної політики Сполучених Штатів, гарантування міжнародної безпеки, подолання кризи у відносинах трансатлантичних партнерів, що дозволило обом міжнародним акторам повернутися до союзницьких взаємин передусім у вирішенні конфліктів в Афганістані, Ірані, загалом на Близькому Сході, до спільної політики подолання міжнародного тероризму, тобто світових проблем. Суперечності у відносинах США і Європи стосувалися як різних геополітичних інтересів союзників, так і уявлень про методи й способи розв'язання кризових ситуацій, оскільки країни ЄС не поділяли концепцію військової загрози США і практику силового вирішення міжнародних кризових ситуацій. перспективи поєднання американського і європейського підходів до трансатлантичного співробітництва вважалися позитивними, про що свідчили активність громадянського суспільства Європи і процеси європейської інтеграції, оскільки, на думку фахівців, «у вирішенні глобальних проблем людства і забезпеченні його безпеки інших партнерів у сучасному світі, крім Європи і США, немає». При цьому в контексті міжнародної безпеки «перед країнами Європейського Союзу, як зазначали експерти, постало завдання навчитися думати стратегічно, бачити світ ширше, за межами ЄС, формулювати світові стратегічні платформи»[16]. Багато експертів вважають,

що реальну політику США відносно Європи і Євразії визначатимуть такі фахівці з міжнародних питань, як Р.Холбрук, Д.Тедстром, Р.Асмус, аналітики Інституту Брукінгса на чолі із С.Телботом і К.Паскуалем, які розглядають пріоритетність регіонів і країн для зовнішньої політики США, зазначаючи, що для Б.Обами і в плані геополітики, і щодо ресурсів, підтримки духовної спорідненості з чорношкірим населенням вважається Африка. Хоча при цьому вказується особлива позиція США щодо нестабільності в ЄС, зміцнення обороноздатності НАТО, врегулювання конфлікту в Сирії, ймовірного нападу з масовими жертвами на США або їхнього союзника, ситуації навколо КНДР, роздроблення Лівії, підтримки державності і суверенності України [2].

Стабільність державних інститутів досить важлива для французької політичної еліти. Зокрема, на думку одного з колишніх послів Франції в Україні, проблема європейської інтеграції в Західній і Східній Європі трактується по-різному: французи демонструють адміністративний підхід, за яким ЄС для них є потужною адміністративною структурою, їм важливо, як вона функціонуватиме. Тому, на їх переконання, перш за все потрібно поглиблювати інтеграцію всередині Європи, а тільки потім займатися перспективами розширення. А для східноєвропейців Європа є символом, ідеалом демократії, тому вони вважають, що мають право повернутися в сім'ю, до якої відносяться. Французький адміністративний підхід породжує у східноєвропейців відчуття, що їх взагалі не хочуть приймати. У загальноєвропейському вимірі Франція є одним з рушіїв об'єднаної Європи і має позитивний досвід захисту своїх національних інтересів в євроінтеграційних процесах. Франція, долаючи численні перешкоди, впроваджувала загальну європейську валюту «євро», відстоювала важливість створення потужної європейської системи безпеки і оборони, знаходячи нелегкі компроміси зі США з цього питання [2].

У зв'язку з агресією Росії проти України відбулися значні зміни у позиціях президентів США і Франції щодо обмеження російської експансії в європейському і загалом трансатлантичному форматі. Проте, як заявив Б.Обама

з трибуни ООН, часи, коли Америка, як «чарівник у блакитному вертольоті, летіла знищувати зло і насаджувати добро», пішла в минуле разом із Дж.Бушем-молодшим. І хоча в арсеналі Америки залишається пряме воєнне втручання, «дипломатія канонерок» і постачання високоточної зброї своїм союзникам і прихильникам, але поспішати з цим США більше не будуть, бо наразі економічний тиск і дипломатія є більш дешевими і ефективними. Такий підхід, підкреслюють експерти, повністю виправдав себе в Україні. Б.Обаму постійно звинувачували в нерішучості, вимагали негайно надати Україні сучасну зброю і навіть «увести війська», проте він домагався ескалації конфлікту і стримування агресора невоєнними інструментами і того, щоб війна велася у жорстких рамках, що вирівнюють шанси її учасників. У підсумку Україна «в короткі терміни створила боєздатну армію, що в бою пізнала радість перемог і отримала безцінний дарунок - право записати ці перемоги виключно на свій рахунок, ні з ким не ділячись славою, а значення цього царського дарунка для історії молодого української нації ще належить оцінити». Крім того, при нормалізації економічної ситуації в США, вказують аналітики, можна сподіватися на приток прямих іноземних інвестицій в східноєвропейський регіон, у тому числі і до України. «Зазвичай міжнародна політика демократів несе деяке зниження лобістської активності на користь власних виробників, тобто відбувається зрушення у бік вільної торгівлі. Це означає, що можна чекати збільшення торгівлі з Америкою, сподіватися на додатковий стимул для розвитку промисловості за рахунок американського попиту[16;17].

Що стосується пріоритетності України для зовнішньої політики Франції, то слід зазначити, що Франція прагне до стабільності на європейському континенті і чекає від української держави зрілості і відповідальності в європейському майбутньому країни. Врегулювання конфлікту між Україною і РФ французький лідер вбачає у всеосяжному дотриманні мінських домовленостей, відзначаючи свою роль та роль А.Меркель у започаткуванні «нормандського формату». На його думку, «мінські домовленості врятували життя українців і росіян і визначають шлях з деескалації конфлікту». При

цьому Ф.Олланд звернув увагу на порушення режиму припинення вогню, незавершене відведення важких озброєнь, жахливі умови проживання населення у зоні конфлікту. Французький лідер підкреслив, що «українська криза» має згубний вплив на політичні, економічні та гуманітарні відносини між Росією і Європою. За його словами, введені економічні санкції мають наслідки як для росіян, так і для європейців. «Ми добре бачимо це в сільському господарстві і в гуманітарній сфері, ситуація продовжує погіршуватися», - наголосив Ф.Олланд, додавши, що Париж виступає за «щирий діалог, відповідно до спільної історії та спільних інтересів у світі» [18]. Риторика Ф.Олланда засвідчила, що «український вектор» зовнішньої політики Франції й надалі базуватиметься на двох принципах мирного врегулювання: діалозі та жорсткості. Перший передбачає пошук компромісів із російською стороною у рамках дипломатичних переговорів у різних форматах, другий - у посиленні санкцій у випадку загострення ситуації на сході України. У цьому контексті Франція, як і раніше, готова до дипломатичних маневрів як з Москвою, так і з партнерами по ЄС. Саме з таких прагматичних позицій офіційний Париж розглядатиме і розвиток співпраці з Україною. Тому Україні, вважають експерти, вкрай необхідно виробити стратегічні погляди на розвиток французько-українських відносин, спираючись на ідею «розвитку спільної Європи» як простору безпеки і миру, а не на конфронтацію України і Росії через прагнення України інтегруватися до європейських і євроатлантичних структур. У цьому контексті слід згадати про загальноєвропейські ідеї французьких президентів Ш. де Голля («Європа від Атлантики до Уралу») і Ф.Міттерана («Європейська конфедерація»), які ґрунтуються саме на основах співпраці.

Список використаних джерел:

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія . – К. : Центр вільної преси, 2014. – 542с.

2. Камінський Є., Фесенко М. Порівняльний аналіз діяльності президентів США Барака Обама та Франції Ніколя Саркозі [Текст] / Є. Камінський, М Фесенко // Зовнішні справи. – 2009. – №3. – С. 22-25.
3. США і світ XXI століття : монографія. / Пахомов Ю. М., Коваль І. М., Шергін С. О. та інші. - К. : Центр вільної преси, 2013.- 658 с.
4. Авраменко В. В. Французька Республіка на міжнародній арені – від Н.Саркозі до Ф.Олланда [Електронний ресурс] / В. В. Авраменко // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки».-2014.-№4.- Режим доступу : // http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2561/2270
5. Платеро М. Франція-США: согласие по внешней политике.- [Електронний ресурс] Режим доступу:
http://www.inopressa.ru/article/12feb2014/ilsole24ore/usa_france.html
6. Pres. Obama and Hollande meet: What a difference in U.S.-French relations [Electronic resource]. Mode of Access: <http://fox13now.com/2015/11/24/pres-obama-and-hollande-meet-what-a-difference-in-u-s-french-relations/>
7. Обама Б. США - самая мощная держава в мире. Ни одна страна не посмеет напасть на нас или наших союзников.- [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://sensor.net.ua/news/368757/>
8. Погорська І.І. Глобальне лідерство США: виклик міжнародно - системної трансформаційності XXI століття. // Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». -2015. – № 5. - Режим доступу : // http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2561/2270
9. Presidents Barack Obama And Francois Hollande Vow Unity In Fight Against ISIS [Electronic resource]. Mode of Access: 2015http://www.realclearpolitics.com/video/2015/11/24/presidents_barack_obama_and_francois_hollande_vow_unity_in_fight_against_isis.html
10. Генеральний секретар в Парижі обговорив адаптацію НАТО до викликів безпеці. [Електронний ресурс]. -Режим доступу: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_117741.htm

11. Remarks by President Obama and President Hollande of France in Joint Press Conference

[Electronic resource]. // The White House. Office of the Press Secretary. – 2015. – Mode of Access: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/11/24/remarks-president-obama-and-president-hollande-france-joint-press>

12. Collinson St., Liptak K. Obama: We are all French now [Electronic resource]. Mode of Access: <http://edition.cnn.com/2015/11/24/politics/obama-francois-hollande-washington/by>, CNN

13 Krauthammer Ch. Krauthammer: Obama's phony war [Electronic resource]. Mode of Access: <http://www.sltrib.com/opinion/3203512-155/krauthammer-obamas-phony-war>

14. Paris UN Climate Conference 2015: Barack Obama says summit an 'act of defiance' after terror attacks. [Electronic resource]. Mode of Access: <http://www.smh.com.au/environment/un-climate-conference/paris-un-climate-conference-2015-the-arguments-against-climate-action-have-been-broken-says-barack-obama-20151130-glbxlg.html&prev=search>

15. Remarks by President Obama at the First Session of COP21. [Electronic resource]. Mode of Access: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/11/30/remarks-president-obama-the-first-session-cop21>

16. Макаренко Є.А. Відносини США і Європи у XXI столітті: прагматика і прогностика трансатлантизму // АПМВ, вип.. 103, ч. 1, 2011. - с. 3-9

17. США продолжают повышать безопасность в Европе на фоне агрессивного поведения России в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zn.ua/WORLD/ssha-prodolzhayut-povyshat-bezopasnost-v-evrope-na-fone-agressivnogo-povedeniya-rossii-v-ukraine-pentagon-202216_.html

18. Сущенко Р. Зовнішня політика Франції: нові пріоритети, старі підходи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1878261-zovnishnya_politika_frantsiii_novi_prioriteti_stari_pidhodi_2089052.html

